

Axplock ur Konvalescentföreningen Lövstads protokoll och handlingar under 25 år.

Tanken med denna översikt är att i någon mån kunnat skildra vår förenings uppkomst, dess utveckling och arbete under ett kvarts sekel.

Förhoppning är dock att denna korta sammanställning skall kunna ge en föreställning hur det var tidigare och under vilka förhållanden som våra föregångsmän och kvinnor arbetade i.

Vid möte 21 juni 1943 med före detta patienter från sanatoriet beslutades att bilda förening i Umeå. Mötet öppnades av Arvid Lundmark, vilken även valdes att leda förhandlingarna.

Enligt paragraf 5 i nämnda protokoll anföres: Ett intressant och upplysande föredrag av representanten för De Lungsjukas Riksförbund, herr Sixten Hammarberg, gav oss alla en god inblick i konvalescentföreningens mål och motto.

Samtliga 25 deltagare antecknade sig som medlemmar, de voro: Alfons Bergström, Taveljö, Harald Holm, Holmsund, Arvid Lundmark, Bygdeå, Bengt Boberg, Djäkneboda, Ingris Åström, Umeå, Elly Hartzman, Umeå, Göta Jonsson, Holmsund, Kerstin Rutström, Holmsund, Albert Eriksson, Grubbe, Martin Holmlund, Umeå, Felix Schedin. Teg, Sixten Gustavsson, Nydala, Valdemar Sandström, Husbondliden, Märta Björkman, Umeå, Signhild Wällberg, Umeå, Karin Sandström, Grubbe, Asta Olsson, Holmsund, Alvar Kallin, Vännäsby, Ture Tyckosson, Ruskträsk, Bror Sandgren, Umeå, Ernst Grönlund, Yttertavle, Karl Abrahamsson, Umeå, Astrid Öhman, Umeå, Margit Sandström, Grubbe, Ida Persson, Umeå.

Att ekonomin för den nya föreningen var en väsentlig fråga visar de olika alternativ som diskuterades, bl.a. ordnandet av "basarer" etc. Till olika organisationer och föreningar gjordes framställningar med anhållan om deras stöd och eventuellt in gå som stödjande medlemmar.

Samarbete söktes även med NTO och SGU:s Antituberkuloskommitté.

Fråga om bildande av en centralorganisation för länet förekom ofta på dagordningen, och efter dess bildande framgår, att som ett de första åtgärder som Centralorganisationen fick sig ålagd var att ingå till Landtingets förvaltningsutskott med begäran av anslag till yrkesomskolning, samt fri gasbehandling för de mindre be- medlade.

Hösten 1945 hade vid sammanträde mellan Förvaltningsutskottet och representanter för konvalescentföreningarna angående anslag för yrkesomskolning, hade de av be- gård summa på 18.000:-kr, 10.000:-kronor blivit tillstyrkt.

Tombola har varje år ordnats, och har utgjort den största inkomstkällan. Under de första åren ingick i medlemskapet att medverka till anskaffande av tombolavinster. Som bevis på att goda resultat uppnåtts visar att år 1945 då tombolan detta år lämna- de ett netto på 1.085:-kr. och år 1964 1.906:-kr.

Studiefrågan har under åren intagit en dominerande plats. Under de första åren till stor del utgörande av enskilt studerande genom korrespondenskurser. För dessa och andra former av enskilt studerande lämnades ekonomiska bidrag, och den sammanlagda summan för dylika ändamål har uppgått till flera tusen kronor.

Från 1948 har kontakt med ABF hållits. Från 1951 har Lövsta varit kollektivt ansluten till ABF. Under ett flertal år omkring 50-talet var socialvårdskurser ordnade inom länet av Centralorganisationen och ABF. Dessa kurser samlade ett deltagareantal om 25-30, under en veckss tid.

Vid riksförbundets stora socialvårdskurser i Bommersvik, omfattande en kurstid på 10 - 14 dagar, har vår förening alltid varit representerad. Dessa förbundskurser har under de senare åren blivit mer av regional karaktär, och tiden för dessa kurser omfattat ett veckoslut, lördag-söndag, Fjällfarargården i Undersåker har varit platsen för dessa sammankomster.

Tidskriften STATUS försäljning, såväl lösnummer som prenumeration har givetvis alltid varit aktuell. Olika metoder har prövats för att säkerställa dess spridning. 1946 förklarade sig Ingvar Johansson villig att skänka ett pris bestående av fri fotografering och förstoring i storlek 18 x 25 cm till den medlem som sålde det största antalet an STATUS julnummer. Vinnare blev Sigfrid Eriksson. Hur många ex. Eriksson sålde framgår icke. Rent allmänt var det en strävan att uppnå ett gott Resultat, och det var ej ovanligt att medlemmar sålde upp till 500 - 600 ex. Vardera.

Tidningen STATUS kommer de flesta medlemmarna tillhanda, enär en del av prenumerationenkostnaden är inbakad i medlemsavgiften. Försäljningen av STATUS julnummer förekommer alltjämt, dock i en blygsam upplaga. Storleken kan inte direkt preciseras, enär en del medlemmar rekvirerar tidningen själva från Förbundet. Det har även provats att till skolorna inom staden överlämna försäljning av Julnumret med möjlighet att använda uppnådda försäljningsprovisioner till skolresor etc. Denna form har numera upphört.

Även i försörjningsfrågorna har det debatterats och gjorts framställningar till berörda myndigheter. 1946 gjordes framställan till Landstingets sjukvårds- och arbetsutredningskommittè om anslag för yrkesomskolning av partiellt arbetsföra. Uppvaktningar hos Umeå stadsfullmäktige med hemställan att kioskrättigheter skulle få disponeras av handikappade. Framställan har även gjorts till Elverket i Umeå att bereda arbete i form av avläsning av el- och vattenmätare. Även Västerbottens Idrottsförbund har blivit uppvaktat med begäran att få fria inträden till idrottsevangemang.

Vid sammanträde år 1953, med representanter från Arbetsmarknadsstyrelsen. Nationalföreningen mot tuberkulos, Västerbottens Landsting, samt representant från Lövsta, diskuterades startandet av en arbetsträningsverkstad inom länet. Sv. Nationalföreningen hade ställt i utsikt anslag på 35 - 40.000:-kr. för nämnda ändamål. Landstingets representanter var negativt inställda till frågan, varför ärendet vid detta tillfälle blev vilande.

Efter några års utredningar och med Carl Lind inom arbetsvården som den drivande kraften startades 1958 helt i Landstingets regi arbetsträningsverkstad i Skellefteå för ett 30-tal handikappade.

Till försörjningsfrågan må även hänföras den skrivelse från De Lungsjukas Riksförbund år 1947, gällande redskaps-service som arbetsmöjlighet för lungsjuka m.fl. och avsågs med denna redskapsservis att slipa skogsarbetarnas verktyg m.m. Skrivelsen som behandlades vid föreningsmöte, varvid farhågor uttalades om detta arbete kunde vara lämpligt för f.d. lungsjuka. För att få läkarens syn på detta, uppdrogs till H. Holm att tala med Dr. Moraeus, denne hade även framfört farhågor för denna form av arbete.

Den kostförbättringsersättning som av statsmakten hade förordats under början av 50-talet, som skulle utgå till tbc-sjuka, visade vid en undersökning hos olika kommuner inom länet, att det inte utbetalats någon sådan ersättning.

Utöver tidigare nämnda bidrag som lämnats till studiehjälp, har årligen förekommit att mindre belopp givits för olika personliga behov, såsom bidrag för kostnad vid tagandet av körkort, i vissa fall till begravningshjälp, till bestridande av måltidskostnader för en elev under en termin vid Umeå läroverk.

Vidare har en del anslag lämnats till klädbidrag och för läkarvård. För barns vistelse på kolonier har ekonomisk hjälp lämnats.

Att dödligheten tidigare varit stor framgår av att det vid var och vartannat för- eningsmöte ägnades "tysta minuter" som hyllning till avlidna kamrater och medlem- mar. - - det är svårt för en sentida tbc-patient att helt kunna fatta den av- ision och misstro som synes ha varit tidigare lungsjukas lott, när de lämnat sanatoriet och skulle återbördas till samhället.

Redan år 1949 väcktes frågan om utredning för anskaffande av ett konvalescent- hem inom länet. Denna fråga gick mot sin lösning när samarbete med samtliga lung- sjukas centralorganisationer inom de fyra nordliga länen sökte lösa konvalescent- hems frågan. Planer var att övertaga Tärna gamla ålderdomshem. Så blev ej fallet, utan löstes genom inköp av ett pensionat i Undersåker. Konvalescenthemmet togs i bruk våren 1956. Det har velat vara – "ett viloställe" mellan sjukhusvistelse och återgång till arbete, ett hem som bjuder på trivsamt i ombonat miljö, god mat, möjlighet till angenäm samvaro, och få njuta av en underbar natur. vi få uttala vår uppskattning till läkare och kuratorer, som ansett en "vilo Period" på annan ort behövlig, som rekommenderat och på annat sätt möjliggjort Vistelse å Fjällfaragården. Dess betydelse för våra lung- och astmasjuka är om- vittnat. Styrelsen för Lövsta har genom propaganda, och ekonomiska bidrag medverk- at till att göra konvalescenthemmet besökt.

För upplysningsverksamheten för de hjärtsjuka, - vilka enligt beslut å 1961 års-kongress skulle ingå i De Lungsjukas Riksförbund,- har det funnits utplacerade kortlådor innehållande folders angående Riksförbundets arbete, samt namn och adress på Konvalescentföreningen Lövsta. Kortlådorna har placerade på en del avdelningar på lasarett samt vid en del läkares väntrum. Gjorda annonskampanjer genom Västerbottens Centralorganisation för att erhålla kontakt med personer inom denna Sjukdomsgrupp, har resulterat i att ca 100 personer inom Lövstads verksamhetsom- råde har anmält sitt intresse. Samtliga har tillställts broschyrer om Riksför- bundets- och våra lokalföreningars verksamhet. För närvarande redovisas 23 st. med- lemmer tillhöra de hjärtsjuka.

Från 1950 har till de borgerliga kommunernas fullmäktige gjorts framställning- ar om ekonomiska anslag för vår verksamhet. Framställningarna har resulterat i att 800:- - 1.000:-kronor erhållits.

Under senare år har utöver anslag från Västerbottens Centralorganisation, och Netton på tombola, medel tillförts genom bonus och försäljningsprovisioner, på de av Riksförbundet ordnade rikslotterierna. Föreningens ställning är rätt god. Senaste bokslut visar en kapitalbehållning på kronor 7.833:56

Givetvis har Lövsta varit representerad vid förbundskongresserna, och vid Central- Organisationens årsmöten, vidare vid broderorganisationernas årsmöten och sam- mankomster.

1963 tog Lövsta initiativ till att De Handikappades Centralkommittè HCK, bildades. Tidigare hade funnits en samarbetskommittè bland de handikappade med nedlades efter några år. Medlemmar från Lövsta har varit invalda i HCK:s styrelse. Även med tuberkulosorganisationerna i Vasa- och Österbotten har trevliga sammankomster förekommit. Sålunda har ett 35-tal av våra medlemmar vid två tillfällen gästade Vasa med omnejd. Medlemmar ur Vaso och Syd Österbottens tbc. Föreningar har även vid två tillfällen varit våra gäster under 2 – 3 dagar.

Konvalescentföreningen Lövsta har utom de ändamål och uppgifter, som enligt stadgarna åvilas den, tagit som uppgift att vara en förening som vill samla sina medlemmar till trevlig samvaro i form av utfärder och sammankomster med festlig prägel. Sålunda har förutom tidigare nämnda resor till Finland, en resa omfattande fyra dagar ordnades 1965, resmålen var Jamtland och Norge. Vid besöket i Trondheim fick deltagarna stifta bekantskap med medlemmarna från konvalescentföreningen därstädes. Under en annan av resdagarna gjordes besök på Fjällfarargårdens konvalescenthem i Undersåker. Flera av deltagarna blevo imponerade av hemmet och uttryckte önskan om att senare få återkomma som gäster.

Under senare år har sommartid ordnats söndagsutflykter till några vackra och händelserika orter inom länet. Dessa utfärder har företagits med buss, och samlat ett 40-50 tal deltagare. I sommar gick färden över Hällnäs till Lycksele, Därstädes var Arne Årebrant & Co. Våra värdar. På hemresan besöktes Konstnär Olle Blomberg i Tuggensele. Avslutades med middag å Järnvägshotellet i Vindeln.

Som ordförande i Konvalescentföreningen, har följande tjänstgjort:

Arvid Lundmark	år 1943	Kurt Hultman	år 1956-1958
Harald Holm	” 1944-46	Bror Palm	“1959-1963
Sigfr. Eriksson	“ 1947-51 o 1953	Florence Persson	“1964-1965
Sven Nylèn	“ 1952	Axel Hammarberg	”1966
Sixten Andersson	” 1954-1955	Harald Holm	“1967

Att namngiva alla som under åren deltagit i Lövsta verksamhet låter sig ej göras, dock bör utöver de ovan nämnda några uppräknas, vilka på ett markant sätt deltagit och deltagit i arbetet.

Felex Scherdin, Albert Eriksson, Carin Sandström, Asta Olsson, Harry Wennerholm, Helga Karlsson, Carl-Gunnar Lundstedt, Charles Fondahn, Edvall Eriksson, Bror Sandgren, Viktor Svensson, Ernst Gavelin, Alvar Kallin, Elly Höglund-Sandberg, Gunvor Lundin, Holger Bergström, Arne Lundström, Hilding Pettersson, Conrad Eriksson, Ann-Mari Frisk, Eva Jonsson, Folke Bergvall, Johan Boström,. En personlighet att minnas var Edvard Fernholm, som under 20 år tjänstgjorde Som utomstående revisor för Lövsta.

Fru Gunborg Eriksson bör med tacksamhet få omnämnas emedan hon föregående år, Som gåva överlämnade sin sommarstuga till föreningen. Stugan är belägen i Holmsund, / Knivingen / och får i mån av utrymme disponeras av Lövstas medlemmar.

Den centrala gestalten genom tiderna har och är Harald Holm. Holm har under Alla åren tillhört styrelsen, och varit den – som så att säga – utåt fått representera föreningen, dels som förbundsledamot, ordförande inom Centralorganisationen, ordförande i Stiftelsen Fjällfarargårdens Konvaliscenthems arbetsutskott, samt ånyo från 1967 som Konvalescentföreningens ordförande.